

B İ L G İ

B İ L G İ Y O L U İ L E B İ R L İ K

Türkiye Muallimler Birliği Tarafından Neşredilir Ayhık Kültür Mecmuası
Official organ of the Teachers' Union of Turkey

Sayı : 90-91

EKİM - KASIM 1954

Fiati : 60 Krş.

Her ay bir Maarif dâvası

Z. Gökalp külliyyatı memleketimizin otuz yıldan beri üzerinde durulan bir meselesi var : **Z. Gökalp külliyyatını çıkarmak.**

külliyyatını çıkarmak Bu işin 30 yıldır haç komitesi ve komisyonu kuruldu, Allah bilir. Bu iş için heye - canlı gençlik toplantılarında dilekler izhar edildi. Sayısını Allah bilir! Kaç kongre karar vermiştir, adedini Tanrı bilir!

Evet! Bu son işe bizde karıştık. XXV. ci Yıl - dönümünde Tarih kurumuna bir telgraf çektik. Çok geçmeden «Külliyyat» in birinci cildi çıktı. Teşekkür Şimdi artık kongreye veya telgrafa lüzum yok. Tarih kurumuna rica ediyoruz. Şiir'den sonra şuur işini ele alsın ve bütün «Türk Meselesi» nin her yönü ile alâkalı ciltleri neşretsin.

Hem sonra gecikmeğe gelmez. Almanya kalkındı ve karnı doydu. Şimdi Alman Müsteşirliği canlanıyor. Bakarsınız, bir gün «Külliyyat» in almanca

çıkars. Sonra bir Amerika - Kanada var. Prof Niyazi Berkes'in, ajansa göre «Bugünkü Türkiyenin bütün meselelerine yol açan» Külliyyatı İngilizceye tercüme ettiğini bildiriyor.

Tarih kurumu, bir yolunu bulacak Dil Kurumu üyelerinin geçimi, keyfi için çarçur edilen hazine - sinin yardımı ile «Külliyyat» i hemen neşretmeli Eğer T. T. K., I. ci cilt için çektiğimiz telgraf ve yaptığımız kongreyi tekrar çekmemizi ve yapmamızı istiyorsa o başka. O halde işte telgraf :

T. T. K. Reisliğine Z. Gökalp'ın XXX. cu ölüm yıldönümü münasebeti ile toplanan (T. M. B. Ziya Gökalp Komitesi), beklenen külliyyat'ın 1. ci, cildi için sarfedilen himmete teşekkür ederken 2. ci, 3. cü, 4. cü, 5. ci Külliyyat'ların da biran evvel çıkarılması ve malî kaynak olarak T. D. K. nun bütçesinde faydalanılmasını diler.

T. M. B.

Fikir Kuvveti

Hamdullah Suphi

Arkadaşlar;

Bazı adamlar vardır ki en durgun şekiller içinde inanılmaz bir mücadele kuvveti taşırlar; Onları yürürken seyrediniz, ağır ağır giderler ve sessiz basarlar, oturuşları, konuşuşları mülâyemet, şefkat ifade eden en yumuşak tavırlar içindedir. Halbuki, hayır, karşınızdaki sessiz adam korkunç bir mücadele zihazıdır. Ve mücadele içinde yaşayacak ve mücadele içinde ölecektir. Karşınızdaki yavaş yavaş konuşan dalgın adam bir asidir. Asırların kurduğu müesseselerle boğuşa boğuşa hayat yollarında yürüyecektir.

Ziya Gökalp bir fikir kuvvetidir, bir fikir kuvveti, yani beşerin bütün tarihi üzerinde hakimiyeti her gün biraz daha artan, zaferleri, seneler ve asırlar geçtikçe müemmedi büyüyen en yüksek varlığın bir kuvvetidir.

Şair bu fikir kuvvetinden bahsederek diyor ki:

«Önüme geçemezsin, onu durduramazsın, üfle-mek ve söndürmek mi istiyorsun, o bir sesdir, ses üfle-mekle sönmeyiz, gayz ve kin uğultuları içinde onu boğmak mı istiyorsun? o ses bir ışık olur. Işık gürültü ile örtülür mü, bastırılır mı-»

Arkadaşlar, bundan bir, birbuçuk asır evvel Osmanlı topraklarında seyahat edenler havaların içinde üç kuvvetin biri birle süttüğünü duyardı.

Bu kuvvetlerden biri saray kuvveti idi. Hakanlığın geniş ülkeleri üstüne gölgesi düşmüş, kalplere saldı, korkulara istinat eder ve hükümran olurdu.

İkinci kuvvet, Yeniçeri kuvveti idi, en umulmaz dakikalarda birdenbire coşan, kabaran, her nefeste hesaba katılmak lâzım gelen yaman bir kuvvetti.

Üçüncü kuvvet, ülema kuvveti, medrese kuvveti idi, halk kütlelerini zaman zaman galeyana getirir kurtuluş için yol arayan Hükümetin önüne dalgalar halinde çıkar, zekâyâ musallat, içtihadâ musal-

lat korkunç bir kuvvetti, Gazeteler size Ziya Gökalp'in na'sı arkasında yürüyen elli bin kişilik bir kalabalıktan bahsettiler.

Bu geçen kimdir? Bu geçen dördüncü kuvvet, yeni kuvvetidir.

Bu geçen Türk ufuklarında henüz doğan korku ile değil kalplere telkin ettiği hürmetle, muhabbetle hükümran olan ilmin, fikrin mübarek kuvvetidir. Ziya Gökalp'in tabutu arkasından giden, onu omuzları üstünde taşımağı kâfi görmeyen, başında taşıyan Ocak ve Ocaklılar, onbin mektepli, bütün münevverler, onun ordusu, onun engin ufuklara doğru yürüyen ışık mevkibidir.

Arkadaşlar, kuvvetli fikir ceryanlarına istinat etmeyen inkılaplar yaşar mı? bir imânın yukarı kaldırmadığı kılıç keser mi? Devamlı bir zafer temin eder mi?

Karşımda kurşunlarla delik deşik gaza bayrakları gibi duran zabıtlar, bileklerinizde fikir mürşitlerinin kuvveti, gözlerinizde onların rüyası, kalplerinizde onların aşkı var. Ziya Gökalp gibi bir adam, bir vatanın üstünden toprakları çok derin karıştıran bir sapan gibi geçer. Eski kökler, eski tohumlar, bu sapanın geçtiği yerde ta derinlere, ölüm tabakaları içine karışır. Ve sapanın geçtiği yerde yeni bir bahar, yeni bir mahsul verecektir.

Arkadaşlar, lisanımı hata yollarında durdurmasaydım mâbedimizin içinde bir meş'ale söndü diyecektim, evet bir meş'ale söndü, fakat binlerce meş'aleden kendi ateşini aldıktan, yaktıktan sonra.

Bütün memleket Ocakları, bütün muallim birlikleri, bütün münevver zümreler elimde toplanan ve sizi tâziyet eden bu telgraflarla mürşidin ziyandan dolayı matemlerini söylüyorlar. Gökalp'in nâsı yalnız İstanbul'daki hayranlarının kolları, başları üstünde gitmedi memleketin yüzbinlerce nur ve imân çocukları onun arkasında yürüdüler. Naşını; onu yetiştirmekle mağrur olan Anavatan'ın topraklarına ve kutsi hatirasını ona minnet ve şükranı ebedi olan Ocakların, Ocaklıların kalbine gömdük.

